

Grundläggande C-programmering – del 3

Structs och funktionspekare

Ulf Assarsson

Läromoment:

- Structs, pekare till structs (pilnotation), array av structs,
- Portadressering med structs
- Funktionspekare,
- structs med funktionspekare (objektorienterad stil)

Kopplat till Arbetsbok

- Avsnitt 4: GPIO
- Avsnitt 5: ASCII-display

Hemuppgifter: v3.

Föregående lektion

- Pekare

```
int a;
```

```
int* p = &a;
```

- Absolutadressering (portar):

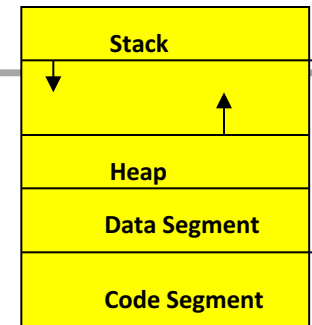
- typedef, volatile, #define

```
typedef volatile unsigned char* port8ptr;  
#define INPORT_ADDR 0x40011000  
#define INPORT *((port8ptr)INPORT_ADDR)  
  
// läser från 0x40011000  
value = INPORT;
```

- Arrayer av pekare, arrayer av arrayer

```
char *fleraNamn[] = {"Emil", "Emilia", "Droopy"};
```

```
int arrayOfArrays[3][4] = { {1,2,3,4}, {5,6,7,8}, {9,10,11,12} };
```


Vanlig fråga...

Ska man skapa en pekare eller en array (när det gäller specialfallet sträng)?

1. `char* s1 = "Emilia";` // skrivskyddat strängliteralminne (datasegmentet)
2. `char s2[] = "Emilia";` // skrivbart minne (datasegmentet eller stacken)

Spelar ofta ingen roll, men ska du ändra strängen så välj nr 2.

// skrivskyddat strängliteralminne:

```
void main()
{
    char *a;
    a = "hejsan";
}
```



```
const static char literal_constant_34562[7] = {'h',
'e', 'j', 's', 'a', 'n', '\\0'};

int main()
{
    char *a;
    a = &literal_constant_34562[0];
}
```

Structs

Sammansatta datatyper (structs)

En så kallad **struct** (från eng. *structure*)

- (Kallas även "post" på svenska)
- Har en/flera medlemmar.
- Medlemmarna kan vara av t ex:
 - bas-typ
 - **char, short, int, long, long long** (som signed/unsigned)
 - **float, double**
 - Sammansatta typer (t ex en annan **struct**).
 - Pekare (även till funktioner och samma **struct**)
 - Arrayer
 - Kombinationer av ovanstående

Användning av struct

```
#include <stdio.h>
```

```
char* kursnamn = "Maskinorienterad Programmering";
```

```
struct Course {  
    char* name;  
    float credits;  
    int numberOfParticipants;  
};
```


Definition av strukturen

```
int main()  
{
```

```
    struct Course mop;
```


Deklaration av variabeln mop

```
    mop.name = kursnamn;  
    mop.credits = 7.5f;  
    mop.numberOfParticipants = 110;
```


Access till medlemmar via .-operatorn

```
    return 0;
```

```
}
```

Initieringslista

```
struct Course {  
    char* name;  
    float credits;  
    int numberOfParticipants;  
};
```

```
struct Course kurs1 = {"MOP", 7.5f, 110};  
struct Course kurs2 = {"MOP", 7.5f};
```

← initieringslista

En **struct** kan initieras med en initieringslista. Initieringen sker i samma ordning som deklarationerna, men alla medlemmar måste inte initieras.

Typedef – alias för typer

Exempel:

```
typedef unsigned int uint32, uint32_t;
```

```
typedef signed short int int16;
```

```
typedef unsigned char *ucharptr;
```

```
uint32 a, b = 0, c;
```

```
int16 d;
```

```
ucharptr p;
```

```
typedef int postnr;
```

```
typedef int gatunr;
```

```
postnr x = 41501;
```

```
gatunr y = 3;
```

```
x = y; // Ingen typkonvertering behövs ty bådas  
typer är int.
```

```
// Lurighet: '*' ingår inte i typdeklarationen för byteptr2
```

```
typedef char* byteptr, byteptr2; // byteptr2 fel!
```

```
typedef char *byteptr, *byteptr2; // rätt
```

```
typedef char *byteptr, byte; // rätt
```

`typedef` förenklar/förkortar uttryck, vilket kan öka läsbarheten.

```
typedef unsigned char uint8, ...;
```


typ

alias/typnamn

Structs (sammansatta datatyper)

Sv: Poster

```
          optional
struct StructName {
    typ medlem1;
    typ medlem2;
    ...
} variabel1, variabel2 ... ;
          optional
```

Ekvivalenta skrivsätt:

```
struct Player { // "Player" kan här skippas
    int age;
    char* name;
} player1, player2;
```

Eller:

```
struct Player {
    int age;
    char* name;
};
struct Player player1, player2;
```

Eller:

```
typedef struct tPlayer { // tPlayer kan skippas
    int age;
    char* name;
} Player ;
Player player1, player2;
```

Structs (sammansatta datatyper)

Initieringar av structs

Vanligt förekommande:

```
typedef struct {  
    int age;  
    char* name;  
} Player;
```

//Player är nu typalias för denna struct. Fördel: slipper skriva "struct Player"

```
Player player1 = {15, "Ulf"};  
Player player2 = {20, "John Doe"};  
// eller t ex  
player1.age = 16;  
player1.name = "Striker";
```

Structs kan innehålla andra structs:

```
typedef struct {  
    int x;  
    int y;  
} Position;
```

```
typedef struct {  
    int age;  
    char* name;  
    Position pos;  
} Player;
```

```
Player player1 = {15, "Striker", {5, 10}};
```

// eller t ex

```
player1.pos.x = 6;
```

```
player1.pos.y = 11;
```

```
player1.pos = (Position){6,11}; // funkar
```

// Ofullständig initiering OK!

```
Player player1 = {15, "Striker", {5}};
```

Structs (sammansatta datatyper)

I uppgift 34:

```
typedef struct tPoint{
    unsigned char x;
    unsigned char y;
} POINT;

#define MAX_POINTS 20

typedef struct tGeometry{
    int numpoints;
    int sizex;
    int sizey;
    POINT px[ MAX_POINTS ];
} GEOMETRY, *PGEOMETRY;
```

Skapa och initiera en variabel av typen GEOMETRY:

```
GEOMETRY ball_geometry = {
    12, 4, 4,
    { // POINT px[20]
        {0,1}, // px[...]
        {0,2},
        {1,0},
        {1,1},
        {1,2},
        {1,3},
        {2,0},
        {2,1},
        {2,2},
        {2,3},
        {3,1},
        {3,2} // Här utnyttjar vi ofullständig
              // initiering (12 av 20)
    }
};
```

Pekare till struct - pilnotation

```
Course *pmop; // Pekare till struct
```

```
(*pmop).name = ...
```

Eller enklare:

```
pmop->name = ...
```

Pilnotationen förenklar, då det är vanligt att ha pekare till structs

Pekare till struct

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

char* kursnamn = "Maskinorienterad Programmering";

typedef struct {
    char* name;
    float credits;
    int numberOfParticipants;
} Course;

int main()
{
    Course *pmop; // Pekare till struct
    pmop = (Course*)malloc(sizeof(Course));

    (*pmop).name = kursnamn;
    pmop->name = kursnamn;
    pmop->credits = 7.5f;
    pmop->numberOfParticipants = 110;

    free(pmop);
    return 0;
}
```

```
// eller
Course mop, *pmop;
pmop = &mop;
// och givetvis utan free()
```

Access till medlemmar via -> operatorn

I Java:

```
public class Course {
    String name;
    float credits;
    int numberOfParticipants;
}
```

```
Course mop = new Course();
mop.name = ...
mop.credits = 7.5;
...
```

Java har lurat er...

```
Dog myDog = new Dog("Rover");
```

myDog är (under ytan) en pekare till en Dog.

Pekare behövs oftast i ett program. Men ett programspråk kan dölja behovet genom språkets konstruktion.

Array av structs

```
#include <stdio.h>

typedef struct {
    char* name;
    float credits;
} Student;

Student stud1 = {"Per", 200.0f};
Student stud2 = {"Tor", 200.0f};
Student stud3 = {"Ulf", 20.0f};

Student students[3] = {stud1, stud2, stud3};
// eller bara:
Student students[] = {"Per", 200.0f}, {"Tor", 200.0f}, {"Ulf", 20.0f}};

int main()
{
    printf("%s, %s, %s\n", students[0].name, students[1].name, students[2].name);

    return 0;
}
```

Per, Tor, Ulf

Portadressering med structs

Istället för:

```
#define portModér ((volatile unsigned int *) (PORT_DISPLAY_BASE))
#define portOtyper ((volatile unsigned short *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x4))
#define portOspeedr ((volatile unsigned int *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x8))
#define portPupdr ((volatile unsigned int *) (PORT_DISPLAY_BASE+0xc))
#define portIdrLow ((volatile unsigned char *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x10))
#define portIdrHigh ((volatile unsigned char *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x11))
#define portOdrLow ((volatile unsigned char *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x14))
#define portOdrHigh ((volatile unsigned char *) (PORT_DISPLAY_BASE+0x14+1))
```

Så kan vi utnyttja structs genom att skriva:

```
typedef struct {
    uint32_t moder;
    uint16_t otyper; // +0x4
    uint16_t otReserved;
    uint32_t ospeedr; // +0x8
    uint32_t pupdr; // +0xc
    uint8_t idrLow; // +0x10
    uint8_t idrHigh; // +0x11
    uint16_t idrReserved;
    uint8_t odrLow; // +0x14
    uint8_t odrHigh; // +0x15
    uint16_t odrReserved;
} GPIO;
```

```
#define GPIO_D (*((volatile GPIO*) 0x40020c00))
#define GPIO_E (*((volatile GPIO*) 0x40021000))
```

Exempel:

```
GPIO_E.moder = 0x55555555;
GPIO_E.otyper = 0x00000000;
GPIO_E.ospeedr = 0x55555555;
GPIO_E.pupdr &= 0x55550000;
```


Portadressering – individuella bytes

Nyss definierade vi `idrLow` och `idrHigh` som bytes och `idrReserved` som 16-bits. Men vi skulle istället kunna ha definierat alla dessa tre som bara `uint32_t` `idr`; dvs 4 bytes och sedan adressera individuella bytes

```
uint8_t x = *(uint8_t*)&GPIO_E.idr;           // idrLow
uint8_t y = *((uint8_t*)&GPIO_E.idr + 1);    // idrHigh
uint16_t z = *((uint16_t*)&GPIO_E.idr + 1);  // idrReserved
```

```
typedef struct {
    uint32_t    moder;
    uint16_t    otyper;           // +0x4
    uint16_t    otReserved;
    uint32_t    ospeedr;         // +0x8
    uint32_t    pupdr;           // +0xc
    uint8_t     idrLow;           // +0x10
    uint8_t     idrHigh;          // +0x11
    uint16_t    idrReserved;
    uint8_t     odrLow;           // +0x14
    uint8_t     odrHigh;          // +0x15
    uint16_t    odrReserved;
} GPIO;

typedef volatile GPIO* gpioptr;
#define GPIO_E (*(gpioptr) 0x40021000)
```



```
typedef struct _gpio {
    uint32_t    moder;
    uint32_t    otyper;           // +0x4
    uint32_t    ospeedr;         // +0x8
    uint32_t    pupdr;           // +0xc
    uint32_t    idr;              // +0x10
    uint32_t    odr;              // +0x14
} GPIO;

typedef volatile GPIO* gpioptr;
#define GPIO_E (*(gpioptr) 0x40021000)
```

Portadressering med structs

```
typedef struct tag_usart
{
    volatile unsigned short sr;
    volatile unsigned short Unused0;
    volatile unsigned short dr;
    volatile unsigned short Unused1;
    volatile unsigned short brr;
    volatile unsigned short Unused2;
    volatile unsigned short cr1;
    volatile unsigned short Unused3;
    volatile unsigned short cr2;
    volatile unsigned short Unused4;
    volatile unsigned short cr3;
    volatile unsigned short Unused5;
    volatile unsigned short gtp;
} USART;
#define USART1 ((USART *) 0x40011000)
```

Exempel:

```
while (( (*USART).sr & 0x80) == 0)
    ; // vänta tills klart att skriva
(*USART1).dr = (unsigned short) 'a';
```

Eller med pilnotation:

```
while (( USART->sr & 0x80)==0)
    ;
USART1->dr = (unsigned short) 'a';
```

Funktionspekare

Funktionspekare

```
#include <stdio.h>
```

```
int square(int x)
{
    return x*x;
}
```

```
int main()
```

```
{
    int (*fp)(int);
```

En funktionspekare

```
    fp = square;
```

```
    printf("fp(5)=%i \n", fp(5));
```

```
    return 0;
```

```
}
```

fp(5)=25

Funktionspekare

```
int (*fp)(int);
```

Funktionspekarens typ bestäms av:

- Returtyp.
- Antal argument och deras typer.

Funktionspekarens värde är en adress.

Likheter assembler – C

```
        .align    2
delay:
        movs      r3, #255
loop_delay:
        subs      r3, r3, #1
        ands      r3, r3, #255
        bne       loop_delay
        bx        lr

        .align    4
var1:   .SPACE    4
```

Både funktioner och globala variabler har adresser i minnet, men vi använder symboler.

```
int var1;
```

```
void delay()
{
    unsigned char tmp = 255;
    do {
        tmp--;
    } while(tmp);
}
```


Structs med funktionspekare

för en mer objektorienterad
programmeringsstil

Objektorientering

- Har utvecklats kontinuerligt sedan 50-talet.
- Enormt stort område. Ni lär er i kursen Objektorientering (och fortsättningskurser...)
- Bör vara ert 1:a ryggmärksval för att designa kod. (Finns emellanåt dock bra andra alternativ.)
- För oss här och nu: ett sätt att strukturera sina funktioner tillsammans med tillhörande data.
- Man vill ha lokala funktioner som hör ihop med strukten. Konceptet kallas **klass** (class). En klass kan innehålla både medlemmar och metoder (=funktioner). C har inte klasser, så vi får simulera detta med structs med funktionspekare för metoderna.

Vi skulle t ex vilja kunna göra såhär:

```
typedef struct {  
    int a;          // en medlem  
    void inc() {    // metod som inkrementerar a  
        a++;  
    }  
} MyClass;
```

```
MyClass v = {0}; // initierar en variabel  
v.inc(); // inkrementerar v.a
```

Går ej i C

I C kan vi dock göra såhär:

```
typedef struct tMyClass{  
    int a;  
    void (*inc) (struct tMyClass* this);  
} MyClass;
```

```
void incr(MyClass* this)  
{  
    this->a++;  
}
```

```
MyClass v = {0, incr};  
v.inc(&v);
```


Objektorientering med C

Förtydligande: Detta är ekvivalent...

```
typedef struct tMyClass{  
    int    a;  
    void (*inc) (struct tMyClass* this);  
} MyClass;
```

tMyClass används för att ange en giltig parametertyp för this, eftersom MyClass är odefinierad fram tills sista raden.

... med detta:

```
struct MyClass;  
typedef struct {  
    int    a;  
    void (*inc) (MyClass* this);  
} MyClass;
```

Talar om för compilern att MyClass är en struct eftersom den inte finns definierad förrän sista raden...

...men behövs redan här

Båda sätten är lika OK.

Hur metodanropet .inc(...) fungerar i C:

```
// MyClass är ett så kallat objekt.  
// v1, v2 är två instanser av objektet.  
MyClass v1 = {0, incr}, v2 = {1, incr};  
// Här anropar vi metoden inc() för v1  
// samt v2.  
v1.inc(&v1);  
v2.inc(&v2);
```

```
// incr() är en vanlig funktion (som  
// funktionspekarna v1.inc och v2.inc pekar  
// på).  
void incr(MyClass* this)  
{  
    this->a++;  
}
```

Dessa initieringar gör att v1.a = 0 och v2.a=1 samt att v1.inc och v2.inc pekar på funktionen incr(). Kom ihåg att incr helt enkelt är en symbol för minnesadressen där incr() ligger, samt att v1.inc och v2.inc är pekarvariabler som pekar på denna adress.

Här anropas de funktioner som funktionspekaren v1.inc resp. v2.inc pekar på, och med &v1 resp. &v2 som inparameter. Dvs v1.inc(&v1) resulterar i att incr(&v1) anropas. v2.inc(&v2) resulterar i att incr(&v2) anropas.

Anropet incr(&v1) innebär att inparametern this blir lika med &v1 (dvs adressen till v1). Alltså resulterar this->a++ i samma som (&v1)->a++ (vilket är ekvivalent med v1.a++).

...vilket är precis vad vi vill ska hända när vi gör v1.inc(&v1); ☺

Samma gäller v2.inc(&v2); Dvs det inkrementerar v2.a.

Objektorientering i C - exempel

Exempel från hemuppgifterna:

```
typedef struct tGameObject{
    // medlemmar
    GfxObject    gfxObj;
    vec2f        pos;
    float        speed;
    // metoder (dvs funktionspekare)
    void (*update) (struct tGameObject* this);
} GameObject;

// update ska peka på någon av dessa funktioner:
void updateShip (GameObject* this)
{
    this->pos += ...
    ...
}
void updateAlien(GameObject* this)
{
    this->pos += ...
    ...
}
```

```
GameObject ship, alien;

GameObject* objs[] = {&ship, &alien};

void main()
{
    // initiera funktionspekarna för ship och
    // alien till rätt funktion. (Initiera även
    // övriga structmedlemmar.)
    ship.update = updateShip;
    alien.update = updateAlien;
    ...
    // update all objects
    for(int i=0; i<2; i++)
        objs[i]->update(objs[i]);
    ...
}
```

Detta resulterar alltså i anropen
ship.update(&ship) samt alien.update(&alien),
vilket pga update-funktionspekarna resulterar i
anropen:
updateShip(&ship) resp. updateAlien(&alien)

Objektorientering i C - exempel

Exempel 34 i Arbetsboken:

```
typedef struct tObj {
    PGEOMETRY geo;
    int  dirx,diry;
    int  posx,posy;
    void (* draw ) (struct tObj *);
    void (* move ) (struct tObj *);
    void (* set_speed ) (struct tObj *, int, int);
} OBJECT, *POBJECT;
```

```
// store all objects in global array
OBJECT* obj[] = {&ball, &player};
...
// In some function:
// - move and draw all objects
for(int i=0; i<2; i++)
{
    obj[i]->move(obj[i]);
    obj[i]->draw(obj[i]);
};
```

```
OBJECT ball =
{
    &ball_geometry, // geometri för en boll
    0,0,            // move direction (x,y)
    1,1,            // position (x,y)
    draw_object,    // draw method
    move_object,    // move method
    set_object_speed // set-speed method
};
```

```
OBJECT player =
{
    &player_geo, // geometri för en boll
    0,0,        // move direction (x,y)
    10,10,      // position (x,y)
    draw_player, // draw method
    move_player, // move method
    set_player_speed // set-speed method
};
```

Structs med funktionspekare

– påminner om klassmetoder

```
I C:
typedef struct tCourse {
    ...
    void (*addStudent)(struct tCourse* crs,
                       char* name);
    ...
} Course;

void funcAddStudent(Course* crs, char* name) // some C function
{
    ...
}

void main()
{
    Course mop;
    ...
    mop.addStudents = funcAddStudent; // set the function pointer to our desired function
    ...

    mop.addStudent(&mop, "Per");      // call addStudent() like a class method
    ...
}
```

Like a class method!

- **but** needs 4 bytes for the function pointer in the struct .
Java/C++ store all the class methods in one separate "ghost" struct.

Structs med funktionspekare

– påminner om klassmetoder

```
I C:
typedef struct tCourse {
    char* name;
    float credits;
    int numberOfParticipants;
    char* students[100];
    void (*addStudent)(struct tCourse* crs, char* name);
} Course;

void funcAddStudent(Course* crs, char* name)
{
    crs->students[crs->numberOfParticipants++] = name;
}

void main()
{
    Course mop;
    mop.name = "Maskinorienterad Programmering";
    mop.credits = 7.5f;
    mop.numberOfParticipants = 0;
    mop.addStudent = funcAddStudent; // set the function pointer to our desired function
    mop.addStudent(&mop, "Per");
}
```

I Java:

```
public class Course {
    String name;
    float credits;
    int numberOfParticipants;
    String[] students;
    void addStudent(String name);
}

Course mop = new Course();
mop.name = ...
mop.credits = 7.5;
mop.addStudent("Per");
```

OK, men vi hade ju lika gärna kunnat anropa `funcAddStudent(...)` här, så vad är poängen med att gå via `pmop->addStudent(...)`? Jo...

Övningsuppgift 1

- Gör en struct som innehåller en funktionspekare
- Tilldela funktionspekaren värdet till en motsvarande lämplig funktion (dvs av samma typ).
- Anropa funktionen (dvs motsvarigheten till metodanrop för klass i Java/C++ etc.).

Övningsuppgift 2

Objektorientering – struct med funktionspekare:

```
typedef struct tMyObject {  
    int    b;  
    ... // lägg till funktionspekare till funktion som decrementerar b...  
} myObject ;  
  
// ... och komplettera nedanstående kod...  
myObject var = { ... };  
var.dec(...); // ... så att följande anrop funkar och alltså  
              // har samma effekt som var.b--;
```

Ledtråd – tidigare exempel:

```
typedef struct tMyClass{  
    int    a;  
    void (*inc) (struct tMyClass* this);  
} myClass;  
  
void incr(...)  
{  
    this->a++;  
}
```


Nästa föreläsning:

Mer programstruktur
